

Yona Metzger

Chief Rabbi of Israel

President of The Chief Rabbinic Council

בס"ד, ט"ו שבט, תשע"ב

8 פברואר, 2012

כל- 393.עב

יונה מצגר

הרב הראשי לישראל

נשיא מועצת הרבנות הראשית

לכבוד

רבני ישראל די בכל אתר ואתר

שלום וישע רב,

אחדשה"ט בידידות ובהוקרה רבה,

פינו מלא הודאה אחר שזכינו בס"ד בזו השנה לירידת גשמים מרובה, לאחר מספר שנים בהם היתה ארץ ישראל נתונה בבצורת קשה, ואף בראשית חורף זה חזו לנו יודעי העיתים שנה שחונה, אבל פקד השם ברחמי את עמו, וזכינו לשפע רב של גשמי ברכה

לא זו בלבד, אלא שנתקיימו בנו דברי החכם מכל אדם (משלי י, כב) **"ברכת השם היא תעשיר, ולא יוסיף עצב עמה"**. אם בשנים עברו שמענו בזמני גשמים כאלו על שטפונות, הצפות, נזקי קרה, ולפעמים אף על קרבנות בנפש כתוצאה מסופות קשות, הרי שבשנה זו, על אף כמויות הגשם העצומות, לא אירעו בחסדי שמים נזקים ואסונות.

בהקשר זה, אזכיר גם את חסדי השם עמנו בענפי המסחר והכלכלה, כאשר העולם כולו גועש ורועש, בשנים האחרונות אנו שומעים על מצוקות קשות במדינות עצומות ומשגשגות, ואילו כלכלת ארץ ישראל, עם כל הסכנות המאיימות עליה מקרוב ומרחוק, עומדת איתנה בחסדי ה'. מקובלים אנו מפי חכמינו (תענית ח, ב), כי **"גדול יום הגשמים שאפילו פרוטה שבכיס מתברכת בו"**.

בשעה כזו, חובתנו היא להכיר טובה לבורא העולם על חסדו הגדול עמנו, להזכיר לעצמנו ולזולתנו כי הגשמים המבורכים מתנת שמים היא, ולהודות להשם יתברך על חסדיו המרובים עמנו, בתפילה על העתיד, שכה יתן ה' וכה יוסיף להרוות במי ישועה את עמו ונחלתו.

ידועים דברי הגמ' (תענית ו, ב) שבזמן ירידת הגשמים יש לברך ברכה מיוחדת של הודאה, "מודים אנחנו לך ד' אלוקינו ואלוקי אבותינו, על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו וכו'". דין זה אף נפסק להלכה **בשולחן ערוך** (או"ח סי' ריא), שאם היו נתונים בצער מחמת עצירת גשמים וירדו להם גשמים, יש לברך ברכה זו. אין ספק, כי המצב בו הייתה נתונה ארץ ישראל בשנים האחרונות, היה זמן של עצירת גשמים, ואכן בשנים האחרונות קראנו להזכיר בתפילה את הבקשה המיוחדת שנתקנה על עצירת גשמים. אולם, גם כאשר יורדים גשמים, ובמיוחד כמו בתקופה האחרונה שראינו ריבוי מבורך כל כך, עלינו לזכור להודות לבורא העולם על כך.

אלא **שנחלקו הפוסקים** האם ניתן לברך ברכה זו בשם ומלכות בפעם הראשונה, בו ניתן להוליך מים ממקום למקום, או להשתמש בפתרונות שונים של התפלה וטיהור וכדומה. כמו כן, **הכרעת הפוסקים** היא שאין לברך ברכה זו אלא בזמן הפעם הראשונה בחורף בה יורדים הגשמים, או במקרה בו היתה עצירת גשמים ממושכת באמצע החורף ושוב חזרו הגשמים לרדת.

אחרוני זמננו הזכירו עצה לברך ברכה זו ללא חשש, כאשר בתפילת שחרית של שבת בשעת אמירת "נשמת", שכוללת את נוסח רוב ברכה זו, מוסיפים את הנוסח שנאמר בברכת הגשמים, וכן בסיום ברכת נשמת יוסיפו "אל רוב ההודאות", זאת משום שאין כאן תוספת של ברכה מחד גיסא, ומאידך, מותר להוסיף בפסוקי דזמרה מילים של שבת לה' אף כשאין ממטבע הברכה. (עי' ספר **"פלגי מים"**)

לכן, הצעתי וקריאתי לרבני ישראל היא, לקבוע בשבת הקרובה להזכיר ברכה זו ברוב עם בברכת נשמת שבתפילת שחרית של שבת. דהיינו, אחרי המילים **"לך לבדך אנחנו מודים"**, לפני המילים **"אילו פינו מלא שירה כים"**, יוסיפו את הנוסח **"מודים אנחנו לך ה' אלוקינו על כל טיפה וטיפה שהורדת לנו"**, ואח"כ ימשיכו **"אילו פינו מלא שירה וכו'"** ויתפללו את המשך ברכת נשמת כרגיל, עד סמוך לסוף הברכה, ולפני התמימה, במקום הנוסח הנאמר בכל שבת בסיום הברכה **"אל ההודאות"** יאמרו **"אל רוב ההודאות"**, כדי לצאת גם ידי חובת ברכת הגשמים.

מובן שיש לידע את הציבור על כך מראש, ומן הראוי שהרבנים יזכירו ענין זה גם בדרשתם לפני צאן מרעיתם, בליל שבת או ביום שבת, כפי הנהוג והמקובל בקהילותם.

אסיים בתפילה שנוכה להיות ראויים לחסדי השי"ת עמנו, ובזכות ההודאה לה' יושפע עלינו עוד שפע רב של ברכת שמים. ממעל, והשם ישפות שלום לנו ולכל ישראל אחינו, ונזכה לראות בביאת הגואל במהרה בימינו, ובבנין בית מקדשנו ותפארתנו.

בכבוד רב,
יונה מצגר
הרב הראשי לישראל

